

*Pastor Martin Luther King Jr.
Tal hållet vid demonstration i Washington för arbete och frihet
den 28 augusti 1963*

Det är en glädje för mig att idag tillsammans med er få vara en del av vad som kommer gå till historien som den största demonstrationen för frihet i vårt lands historia. För hundra år sedan signerade en stor amerikan, i vilkens symboliska skugga vi står idag, Frihetsförklaringen. Detta monumentala uttalande kom som ett hoppets ljus för miljoner svarta slavar, brända av orättvisans flammande eldar. Det kom som den glädjefyllda gryning som skulle sätta stopp för deras långa natt av fångenskap. Men i dag – ett hundra år senare – är de svarta ännu inte fria. Ett hundra år senare är de svartas liv fortfarande bundna av segregationens ok och diskrimineringens kedjor. Ett hundra år senare lever de svarta på en ensam ö av fattigdom – mitt i ett oändligt hav av materiell välfärd. Ett hundra år senare är de svarta fortfarande marginaliserade i det amerikanska samhället och lever i exil – i sitt eget land. Vi har kommit hit idag för att högljutt påpeka detta skamfyllda tillstånd. På sätt och vis har vi kommit hit till vårt lands huvudstad för att lösa in en check. När arkitekterna bakom vår republik skrev dess konstitution och självständighetsförklaring skrev de samtidigt under ett skuldbrev till varje amerikan att få i arv. Det var ett löfte att alla människor, svarta som vita, var garanterade den okränkbara rätten till liv, frihet och möjlighet till lycka. Det står idag klart att Amerika har ignorerat detta löfte i förhållande till sina färgade medborgare. I stället för att stå bakom sina löften har Amerika gett de svarta en check som inte gått att lösa in eftersom kontot inte innehållit tillräckliga medel. Men vi vägrar tro att rättvisans bank gått i konkurs. Vi vägrar tro att det skulle finnas otillräckliga medel i denna nations stora valv av möjligheter. Så vi har kommit för att lösa in checken – den som när vi begär det kommer ge oss frihetens rikedomar och rättvisans säkerhet.

Vi har också kommit till denna plats för att påminna Amerika om det brådskande Nuet. Nu är det inte tid att unna sig lyxen att slappna av eller att som drogade sömngångare ta små, små myrsteg framåt. Nej, nu är tiden inne att realisera demokratins löften. Nu är tiden inne att resa sig upp ur segregationens mörka och övergivna dal – upp till den solbelysta stig där alla raser är jämlika medvandrare. Nu är tiden inne att dra upp vår nation ur ojämlikhetens kvicksand, upp till broderskapets stabila berggrund. Nu är tiden inne att göra rättvisan en realitet för alla Guds barn. Det skulle vara livsfarligt för nationen att bortse från det brådskande i Nuet. Den kvävande sommarhetta som utgörs av de svartas rättmätiga missnöje kommer inte att vara över innan frihetens och jämlikhetens livgivande höst kommit. 1963 är inte slutet – det är början. De som hoppas att de svarta bara behövde ventilerat sitt missnöje för att sedan vara nöjda kommer få ett bryskt uppvaknande om nationen återgår till sin vanliga lunk. Innan de svarta fått sina medborgerliga rättigheter garanterade kommer det varken bli någon vila eller någon stillhet i Amerika. Upprorets virvelvindar kom-

mer att fortsätta skaka vår nations grundvalar ända tills rättvisans ljusa morgon gryr. Men det är ändå något jag måste säga till mitt folk, när vi nu står här på tröskeln till rättvisans palats. I vår kamp för att få vårt rättmätiga utrymme får vi inte göra oss skyldiga till felaktiga handlingar. Låt oss försöka att inte släcka vår törst efter frihet genom att dricka ur bitterhetens och hatets bägare. Vår kamp måste alltid föras på ett högre plan – värdighetens och disciplinens plan. Vi får inte låta vår konstruktiva protest förvandlas till fysiska våldshandlingar. Gång på gång måste vi höja oss till den nivå där vi kan bemöta fysisk kraft med själslig kraft. Den nya militanta vågen som sköljt in över det svarta samhället får inte få till följd att vi misstror alla vita. Många vita bröder har insett att deras öde är sammanbundet med vårt, och det är därför de är här idag. De har insett att deras frihet är intimt sammankopplad med vår frihet. Vi vandrar aldrig ensamma. När vi vandrar måste vi lova att vi alltid ska röra oss framåt. Vi får inte vända om. Det finns de som frågar människorättskämparna: "När blir ni nöjda?" Vi kommer aldrig att vara nöjda så länge som våra kroppar, trötta av resor, inte kan få rum på motellen vid motorvägarna och hotellen i städerna. Vi kommer aldrig vara nöjda så länge som svarta inte får rösta i Mississippi och svarta i New York inte anser sig ha något skäl att rösta. Nej, vi är inte nöjda och vi kommer inte att vara nöjda innan den dag då rättvisan får flöda över som havet och rättfärdigheten strömma fram som den mäktigaste av älvar.

Jag är inte omedveten om att många av er har fått utstå svåra prövningar, både i era liv och på er väg hit idag. Några av er har kommit direkt från trånga fängelseceller. Några av er har kommit från områden där er kamp för frihet lämnat er slagna av förföljelsens stormar, och där ni kämpat er fram mot polisbrutalitetens starka vindar. Ni har blivit veteraner, rutinerade i det konstruktiva lidandet – fortsatt ert arbete i tron att oförtjänt lidande ger frälsning. Vänd åter till Mississippi, till Alabama, till South Carolina, till Georgia, till Louisiana; vänd åter till slummen och ghettona i våra städer i norr och gör det i vetskapen att denna situation kan och kommer förändras. Låt oss inte stanna kvar i hopplösheten. Mina vänner, jag säger till er idag att trots att vi möter dagens och morgondagens svårigheter så har jag fortfarande en dröm. Det är en dröm som är djupt rotad i den amerikanska drömmen. Jag har en dröm att denna nation en dag kommer resa sig upp och leva ut den verkliga innebörden i sina grundsatser – att alla människor är skapade jämlika. Jag har en dröm att en dag, bland de röda kullarna i Georgia, kommer sönerna till före detta slavar och sönerna till före detta slavägare kunna sitta tillsammans runt broderskapets bord. Jag har en dröm att till och med staten Mississippi, som idag försmäktar under orättvisans och förtryckets hetta, kommer förvandlas till en frihetens och rättvisans oas. Jag har en dröm att mina fyra små barn en dag kommer leva i en nation där de inte blir bedömda efter sin hudfärg, utan efter sin karaktär. Idag har jag en dröm! Jag har en dröm att också i Alabama, med sina grymma rasister och sin guvernör som motsätter sig och motarbetar amerikansk lagstiftning; en dag i Alabama kommer små svarta pojkar och flickor och små vita pojkar och flickor kunna hålla varandras händer som bröder och systrar. Idag har jag en dröm! Jag har en dröm, att en dag kommer varje dalgång att upphöjas och varje kulle och berg jämnas med marken; att ojämn terräng kom-

mer göras slät och krokiga stigar rätas ut; att Herrens härlighet kommer uppenbaras för alla. Detta är vårt hopp. Detta är den förtröstan jag kommer åka tillbaka söderut med. Med den tron kommer vi ur hopplöshetens klippa kunna hugga en hoppets sten. Med den tron kommer vi kunna förvandla vår nations dissonanta klanglöshet till en vacker symfoni av broderskap. Med den tron kommer vi kunna arbeta tillsammans, be tillsammans, kämpa tillsammans, sättas i fängelse tillsammans, stå upp för friheten tillsammans – allt i vetskapen att vi en dag kommer bli fria. Det är den dagen då alla Guds barn med ny mening kommer kunna sjunga: "My country 'tis of thee, sweet land of liberty, of thee I sing. Land where my fathers died, land of the Pilgrim's pride, from every mountainside, let freedom ring!" ["Mitt land, frihetens sköna land; det är om dig jag sjunger. Landet där mina fäder dog, pilgrimernas stolthet; låt friheten klinga ut från varje berg!"] Om Amerika ska bli en stor nation måste sången få bli verklighet. Så låt friheten klinga ut från de enorma höjderna i New Hampshire. Låt friheten klinga ut från New Yorks mäktiga bergstoppar. Låt friheten klinga ut från de resliga Allegheny-bergen i Pennsylvania. Låt friheten klinga ut från de snötäckta Rocky Mountains i Colorado, och låt friheten klinga ut från de kurviga slänterna i Kalifornien. Men inte bara det. Låt friheten klinga ut från Stone Mountain i Georgia, låt friheten klinga ut från Lookout Mountain i Tennessee. Låt friheten klinga ut från varje höjd och mullvadshög i Mississippi; låt friheten klinga ut från varje berg! Och när det händer – när vi låter friheten klinga ut; när vi låter friheten klinga ut från varje samhälle och varje by, från varje stat och varje stad – då får vi möjlighet att påskynda ankomsten av den dag då alla Guds barn – svarta och vita, judar och hedningar, protestanter och katoliker – kommer kunna ta varandras händer och tillsammans sjunga orden ur en gammal Negro spiritual: "Free at last, free at last. Thank God Almighty, we are free at last." [Fria till sist, fria till sist. Tack, allsmäktige Gud, vi är fria till sist!"]

SVENSK ÖVERSÄTTNING: ANDREAS MÖLLER

*Pastor Karin Wiborn:
Drömmen om fred, predikan hållen i Centrumkyrkan, Farsta
den 24 oktober 1999*

En människa är en människa. Varken mer eller mindre.

Därför har vi tänt ljus för att minnas människor som dött för andra människors händer i krig och ofred. Vi har tänt ljus för att vi inte vill ha det så. Ljusen på vårt nattvardsbord påminner oss om det ljus som bor i varje människa i varje land i varje tid, ljus som har rätt att lysa i frihet.

En människa är en människa. Inte mer.

Vi behöver inte leka Gud. Då går det väldigt lätt galet. Vi har inte rätt att döma varandra. Vi har inte rätt att bestämma över och kränka varandra. Vi behöver inte ha kontroll över varandra. Vi kan överlåta till Gud.

En människa är en människa. Inte mindre.

Ingen människa är mindre människa än någon annan. Vi har samma värde. Ändå bedöms vi olika, behandlas olika och värderas olika på grund av hudfärg, kön, religion och ålder. Men det är inte rätt. Låt ingen någonsin påverka dig att tro att du är mindre – eller mer – än människa. Skapad till frihet. Skapad till Guds avbild. Unik och värdefull i dig själv, som alla andra.

Jag var på resa i främmande land i trakten där Jesaja drömde om hur svärden smiddes om till plogar och svärd till vingårdsknivar. Drömmen finns där fortfarande, men verkligheten ser inte ut så. I stället för att sitta under sina vinträd och fikonträd utan förskräckelse tar man varandras träd och gör till sina, stjäla mark för att bygga sina samhällen. Och förskräckelsen är stor, liksom orättvisorna. Skräcken för de andra skapar orättvisor som i sin tur ökar skräcken. Min resa var i Israel och Palestina, men den kunde vara någon annanstans. Min resa var också en resa där jag hade råd och möjlighet att överhuvudtaget resa till ett främmande land, för att möta människor som knappast rest utanför sin by. Så är jag själv en del av orättvisorna, och det är svårt att göra något åt det. Det är däremot lätt att känna skuld och skam och förlamas. Men jag tänker att mörker bekämpas bäst av ljus, hat bekämpas bäst av kärlek och skuld, ja, skuld kanske bekämpas bäst av frimodighet.

Det här är ingen befallning, skriver Paulus (2 Kor 8:8ff). Men jag vill pröva äktheten i er kärlek. Har någon bara den goda viljan, så är han välkommen med vad han har och bedöms inte efter vad han inte har. Meningen är ju inte att andra skall få det bättre och ni få det svårt. Nej, det är en fråga om jämvikt; nu skall ert överflöd avhjälpa deras brist, för att en annan gång deras överflöd skall avhjälpa er brist. Så blir det jämvikt.

För ett par tusen år sedan vandrade Jesus omkring i landet jag besökte, och visade äktheten i kärleken. Ingen fanns som han inte ville se åt. Ingen var för liten eller för obetydlig för att inte skulle sätta sig ned, och vara där. De som ville leka Gud hade han svårare med, eller det var väl egentligen de som hade svårt med honom, just för att han hotade den ojämvt som de vant sig vid. Jesus levde FN:s deklarerationer långt innan de formulerades.

Det är svårt att vara världsmedborgare idag. Vi har inte bara orättvisor i vår egen närhet att kämpa mot. Vi har hela världen i våra knän. Vi vet, vi ser och ibland känner vi långt in i magen att livet inte är rättvist. Och det är svårt att förändra en värld.

Därför är det viktigt för mig att komma ihåg att jag är lika mycket människa som någon annan – inte mer, inte mindre. Jag är värd samma rättigheter och friheter som vilken kungafamilj som helst och vilket gatubarn som helst. Det är inte så, men det borde vara så. Min förtröstan är, att i Guds ögon är det så.

Amen.